

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO.410.011.02.2019

Pan
Waldemar Kołaski
Wielkopolski
Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska
ul. Czarna Rola 4, 61-625 Poznań

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/048 Postępowanie z odpadami komunalnymi po przetworzeniu w instalacjach mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych (MBP)

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, ul. Czarna Rola 4, 61–625 Poznań, (dalej: „WIOŚ” albo „Wojewódzki Inspektorat”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Od 29 maja 2018 r. Waldemar Kołaski – Wielkopolski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska (dalej: „Wojewódzki Inspektor”), wcześniej w okresie od 6 marca 2018 r. do 28 maja 2018 r. obowiązki Wojewódzkiego Inspektora pełniła Hanna Kończal, a do 28 lutego 2018 r. Wojewódzkim Inspektorem był Zdzisław Krajewski ¹ .
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykonywanie kontroli właściwego zagospodarowania odpadów komunalnych przyjmowanych i powstających w wyniku ich przetworzenia w instalacjach MBP. 2. Wykonywanie kontroli podmiotów zarządzających składowiskami odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2016 r. do dnia zakończenia kontroli, z wykorzystaniem dowodów sporządzanych przed/po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Krzysztof Płoszewski, główny specjalista k. p., upoważnienie do kontroli LPO/85/2019 z 5 czerwca 2019 r. (akta kontroli str.1-6)

¹ Pan Zdzisław Krajewski na stanowisko Wojewódzkiego Inspektora został powołany przez Wojewodę Wielkopolskiego w dniu 7 maja 2007 r.

² Dz. U. z 2019 r. poz. 489, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

WIOŚ zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (dalej „GIOŚ”) prowadził nadzór nad instalacjami mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów (dalej „MBP”) oraz kontrolę podmiotów zarządzających składowiskami odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne (dalej „składowiska”).

Wojewódzki Inspektor na każdy rok objęty kontrolą opracował harmonogram kontroli u podmiotów przetwarzających odpady komunalne oraz składowisk, zgodnie z zasadami ich opracowania i wytycznymi GIOŚ. WIOŚ wykonywał również kontrole pozaplanowe. W ramach działań kontrolnych przeprowadzono o 27% więcej kontroli MBP niż zaplanowano i skontrolowano o 96% więcej składowisk. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości i naruszeń unormowań dotyczących korzystania ze środowiska, Wojewódzki Inspektor wymierzał kary pieniężne, w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów przez prowadzących przetwarzanie odpadów komunalnych oraz wystawiał prowadzącym instalacje MBP i zarządzającym składowiskami mandaty. Udzielał także pouczeń, wydawał decyzje i zarządzenia pokontrolne.

WIOŚ nie wydawał postanowień przed wydaniem przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego (dalej „MWW”) zezwolenia na przetwarzanie odpadów oraz pozwoleń na wytwarzanie odpadów przez MBP w przedmiocie spełnienia wymagań określonych w przepisach ochrony środowiska, ponieważ nie otrzymywał wniosków od MWW o przeprowadzenie takich kontroli.

W trakcie kontroli MBP i składowisk, WIOŚ nie pobierał próbek odpadów do badania np. ich kaloryczności, mimo że podstawowym wymogiem dla składowanych odpadów jest spełnienie przez nie kryteriów określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 16 lipca 2015 r. w sprawie dopuszczenia odpadów do składowania na składowiskach⁴ i spełniania przez nie określonych kryteriów.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wykonywanie kontroli właściwego zagospodarowania odpadów komunalnych przyjmowanych i powstających w wyniku ich przetworzenia w instalacjach MBP.

Opis stanu faktycznego

1.1. Zgodnie ze Statutem⁶ WIOŚ oraz regulaminem organizacyjnym⁷ do zadań Inspekcji należały m.in. zadania związane z właściwym zagospodarowaniem odpadów komunalnych w zakresie kontroli przestrzegania przepisów:

- ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo Ochrony Środowiska⁸, realizowane poprzez kontrolę podmiotów korzystających ze środowiska,
- ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach⁹,

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dz. U z 2015 r. poz. 1277.

⁵ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Zarządzenie Wojewody Wielkopolskiego Nr 82/19 z dnia 20 lutego 2019 r. w sprawie statutu WIOŚ, wcześniej Zarządzenie Wojewody Wielkopolskiego Nr 330/10 z dnia 24 czerwca 2010 r. zmienione Zarządzeniem Wojewody Wielkopolskiego Nr 547/11 z dnia 2 września 2011 r.

⁷ Zarządzenie nr 2/19 Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego WIOŚ, wcześniej Zarządzenie nr 16/2011 Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska z dnia 22 października 2011 r.

⁸ Dz. U z 2019 r. poz. 1396, ze zm., dalej „ustawa Poś”.

⁹ Dz. U z 2019 r. poz. 701, dalej „ustawa o odpadach”.

- ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach¹⁰, a także
- podejmowania decyzji wstrzymujących działalność prowadzoną z naruszeniem wymagań związanych z ochroną środowiska lub naruszeniem warunków korzystania ze środowiska,
- udział w przekazywaniu do użytkowania obiektów lub instalacji realizowanych jako przedsięwzięcia mogące zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

(akta kontroli str.7-64)

W załączniku do uchwały¹¹ Nr II/14/18 z dnia 19 grudnia 2018 r., Sejmiku Województwa Wielkopolskiego wprowadzającego zmiany uchwały Nr XXXI/810/17 z dnia 29 maja 2017 r. „Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2022”¹², w województwie wielkopolskim wyznaczono 10 regionów gospodarki odpadami komunalnymi oraz wskazano instalacje do obsługi tych regionów. W omawianej uchwale dla poszczególnych regionów gospodarki odpadami komunalnymi określono m.in. lokalizację 11 instalacji MBP¹³ oraz składowiska odpadów innych niż niebezpieczne obojętne. W I półroczu 2019 r. liczba składowisk wyniosła - 24.

(akta kontroli str. 65-96)

W okresie objętym kontrolą dane dotyczące planów kontroli, dokumentów dotyczących przeprowadzanych kontroli i podejmowanych działań pokontrolnych były gromadzone w WIOŚ w „Informatycznym Systemie Inspekcji Ochrony Środowiska”, nazywanym dalej „ISK”¹⁴. Oprócz gromadzenia danych o przeprowadzanych kontrolach służył on generowaniu raportów na potrzeby sprawozdawcze. ISK ponadto obejmował dokumentację, na którą składał się m.in. opis zasad ewidencjonowania podmiotów, zakładów i kontroli, planowania, przeprowadzania i dokumentowania czynności kontrolnych i pokontrolnych, nadzoru nad dokumentacją, instrukcję użytkownika bazy danych ISK, narzędzia informatyczne umożliwiające przeprowadzenie analizy wielokryterialnej, raportowanie oraz administrowanie bazą danych. Narzędziem do określania stopnia oddziaływania na środowisko w ISK była analiza wielokryterialna, której wynik (w postaci liczby punktów) przyporządkowywał zakład do danej kategorii ryzyka (kategorie od I do V)¹⁵. Po przeprowadzeniu kontroli i wykonaniu analizy następowała automatyczna kategoryzacja zakładu adekwatna do stopnia jego oddziaływania na środowisko. Wynik analizy wielokryterialnej był decydującym elementem przy ustalaniu rocznych planów kontroli, a co za tym idzie częstotliwości kontroli danego zakładu.

(akta kontroli str. 249-259, 1124-1152)

¹⁰ Dz. U. z 2018 r. poz. 1454, ze zm.

¹¹ Dz.U. Województwa Wielkopolskiego z 2019 r., poz. 502.

¹² Plan obejmuje wszystkie gminy województwa (z wyłączeniem gmin Chodów i Przedecz, które ujęte zostały w regionie I województwa łódzkiego) oraz 15 gmin z województw: dolnośląskiego (Cieszków, Dziadowa Kłoda, Międzybórz, Milicz, Oleśnica Miasto, Oleśnica Wieś, Syców), lubuskiego (Przytoczna, Pszczew, Skwierzyna) i łódzkiego (Goszczanów, Sieradz Miasto, Sieradz Wieś, Warta, Wróblew).

¹³ Spośród 11 instalacji MBP, pięć z nich funkcjonowało przed 1 stycznia 2016 r (Piotrowo Pierwsze w gm. Czempień, Trzebania w gm. Osieczna, Lułkowo w gm. Gniezno, Orli Staw w gm. Ceków-Kolonia, Toniszewo-Kopaszyn w gm. Wągrowiec), cztery zostało uruchomionych w 2016 r, (Stawnica w gm. Złotów, Witaszyczki w gm. Jarocin, Olszowa w gm. Kępno, w Ostrowie Wielkopolskim w gm. Ostrów Wielkopolski) a dwie w 2018 r. (Kłoda w gm. Szydłowo, Mnichy 100 Kamionna w gm. Międzychód).

¹⁴ ISK był zrealizowany w ramach Programu PL03-Projekt pod nazwą Monitoring efektów realizacji Projektu PL0100 „Wzrost efektywności działalności Inspekcji Ochrony Środowiska na podstawie doświadczeń nonweskich”. Głównym administratorem ISK jest GIOŚ i był sukcesywnie aktualizowany.

¹⁵ W wyniku analizy wielokryterialnej oddziaływania zakładu na środowisko w ISK określono zakładane częstotliwości kontroli. Dla poszczególnych kategorii ryzyka zakładane częstotliwości kontroli wynoszą: dla I kategorii co roku, dla II kategorii nie rzadziej niż raz na 3 lata, dla III kategorii co 4 lata, dla IV kategorii co 5 lat i rzadziej, a dla V kategorii – nie muszą być ujmowane w planach.

Porównanie założeń do planu kontroli z ich realizacją wskazuje na to, że pracownicy Wojewódzkiego Inspektoratu wykonywali ponadnormatywną liczbę kontroli zakładów w terenie w stosunku do normatywów podanych w ISK. Na dzień 19 lipca 2019 r. w ewidencji WIOŚ było 11.899 zakładów, które zostały zaklasyfikowane do następujących kategorii ryzyka: do I kategorii – 100 zakładów, do II kategorii – 647, do III kategorii – 1.146, do IV kategorii – 5.678 i do V kategorii pozostałe, w tym gminy i rolnicy.

W ISK (p. 3.1.), w rozdziale poświęconym planowaniu kontroli, czas do wykonania wszystkich kontroli w roku przez jednego inspektora przyjęto jako równoważny dla 30 kontroli zakładów w terenie. W związku z powyższym, w ISK założono, że w planie rocznym, jeden inspektor powinien wykonać 14 kontroli planowych, 10 kontroli pozaplanowych, a rezerwę czasową w wysokości czasu równoważnego 6 kontrolom powinno się przeznaczyć na kontrole automonitoringowe¹⁶.

Zgodnie z przyjętymi zasadami w ISK (przyjmując wymaganą częstotliwość wykonywania kontroli dla każdej kategorii ryzyka), WIOŚ powinien zaplanować co najmniej 2.061 kontroli rocznie¹⁷, przy czym przy zatrudnieniu w WIOŚ na dzień 30 czerwca 2019 r. 58 inspektorów, na jednego kontrolera przypadało 36 kontroli rocznie, tj. o 154% więcej niż jest zalecane w ISK (14 kontroli rocznie). Uwzględniając kontrole pozaplanowe na poziomie ISK 40%, WIOŚ powinien wykonać 2.885 kontroli i wówczas na jednego inspektora przypadałoby średnio 50 kontroli, tj. o 107% więcej niż jest zalecane w ISK (24 kontroli rocznie). Faktycznie w latach 2016-2018 Wojewódzki Inspektorat wykonywał ok. 70% kontroli pozaplanowych (w porównaniu do liczby kontroli planowych), tzn. na jednego inspektora w 2019 r. przypadało 59 kontroli, tj. o 147% więcej niż jest zalecane w ISK (24 kontrole rocznie). Zastępca Wojewódzkiego Inspektora wskazała, że dodatkową trudnością w realizacji planów kontroli była „duża rotacja inspektorów i zbyt małe doświadczenie młodych inspektorów do przeprowadzania kontroli samodzielnych¹⁸. W związku z tym, część zadań przejmowały osoby niedoświadczone, zatrudnione na zastępstwa lub na czas określony. Osoby te nie posiadały umiejętności potrzebnych do prowadzenia w sposób samodzielny kontroli terenowych i kontroli w oparciu o dokumenty. Z uwagi na brak doświadczenia potrzebowały one więcej czasu na przygotowanie się i realizację powierzonych zadań, co miało bezpośredni wpływ na planowanie zakładów w poszczególnych kategoriach ryzyka”.

(akta kontroli str. 249-250, 1024-1052, 1162-1164, 1189-1207)

Na każdy rok objęty kontrolą WIOŚ opracowywał harmonogramy kontroli z wyjazdami w teren (nazywane dalej „kontrolami”) u podmiotów przetwarzających odpady komunalne. Ponadto WIOŚ wykonywał kontrole dokumentacyjne u prowadzących instalacje przetwarzające odpady na podstawie dokumentacji i wymaganych informacji przekazywanych przez te podmioty do WIOŚ. Plany kontroli były zgodne z wytycznymi¹⁹ do planowania działalności organów Inspekcji Ochrony Środowiska oraz uwzględniały kategorie zagrożenia nadzorowanych podmiotów na podstawie analizy wielokryterialnej prowadzonej w ISK. W planach

¹⁶ Wg ISK w planie kontroli powinno się uwzględnić rezerwę czasową w wysokości 20% na kontrole automonitoringowe (dokumentacji) oraz 40% czasu na kontrole w terenie, z wyłączeniem kontroli automonitoringowych (tj. 40% z 80% pozostałego czasu po odjęciu rezerwy czasowej na kontrole automonitoringowe).

¹⁷ Wg zaleceń ISK, WIOŚ powinien wykonać rocznie wg kategorii ryzyka: I – 100 kontroli zakładów, II – 216 zakładów, III – 287 zakładów, IV – 1136 zakładów i V – 323 (w tej kategorii uwzględniono tylko kontrole 10% gmin tj. 23 kontroli i założone przez GIOŚ 300 rolników 2 109 r.

¹⁸ W latach 2016-2019 (do 30 czerwca 2019 r.) odeszło z Wydziału Inspekcji 26 inspektorów, przy średniej liczbie inspektorów wykonujących kontrolę w 2016 r. - 58, w 2017 r. - 56, w 2018 r. - 62, a na dzień 30 czerwca 2019 r. – 58 inspektorów.

¹⁹ Przykładowo „Wytyczne do planowania działalności kontrolnej organów Inspekcji Ochrony Środowiska w 2019 r.” zatwierdzonymi przez GIOŚ, do ISK zawierały 53 ogólnopolskich celów i cykli kontrolnych zakładów z wyjazdem w teren na 2019 r.

kontroli założono, że kontrole pozaplanowe będą stanowiły ok. 40% kontroli planowych.

(akta kontroli str. 960-1123, 1189-1207)

W przypadku instalacji MBP i składowisk nie dotrzymano zakładanych częstotliwości kontroli (z wyjazdem w teren) określonych w ISK. W latach 2016-2019 (I półrocze) nie przeprowadzono kontroli instalacji MBP Trzebania w gm. Osieczna mimo, że zakład został zakwalifikowany do II kategorii ryzyka (kontrola jest przewidziana w II połowie 2019 r.) i nie przeprowadzono kontroli u zarządzających sześcioma składowiskami²⁰. Zastępca Wojewódzkiego Inspektora wyjaśniła, że „w latach 2016-2019 skontrolowano przestrzeganie przepisów przez prowadzących instalacje MBP i wyżej wymienionych składowisk jako kontrole dokumentacyjne w zakresie przekazywanych przez prowadzącego instalację raportów (PRTR²¹ oraz monitoring składowiska). Instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych oraz składowisko odpadów w Trzebani funkcjonujące w ramach jednego Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Trzebani gm. Osieczna, eksploatowane przez Miejski Zakład Oczyszczania Sp. z o.o. w Lesznie, zostały skontrolowane w 2015 r. Ponieważ przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości, uwzględniając wyżej wskazane uwarunkowania, przy sporządzaniu planów kontroli w kolejnych latach 2016-2018 nie uwzględniono ww. instalacji. Kontrolę zaplanowano na 2019 r.”

(akta kontroli str. 407-408, 1162-1164, 1185-1186)

W okresie objętym kontrolą w WIOŚ zaplanowano wykonanie 11 kontroli MBP, w tym: czterech w 2016 r. i po dwie w latach 2017-2018 (oraz dwie w II półroczu 2019 r.). W omawianym okresie wykonano 15 kontroli instalacji MBP, w tym cztery kontrole pozaplanowe (co stanowiło 27% kontroli planowych). W poszczególnych latach skontrolowano:

- w 2016 r. - siedem podmiotów, w tym sześć w ramach kontroli planowych (z czego jedną kontrolę przeprowadzono na wniosek zakładu) i jeden w ramach kontroli pozaplanowej - interwencyjnej,
- w 2017 r. - dwa podmioty, wszystkie w ramach kontroli planowych,
- w 2018 r. - pięć podmiotów, w tym trzy w ramach kontroli planowych i dwa w ramach kontroli pozaplanowych - interwencyjnych,
- w 2019 r. (do 30 czerwca) – jeden podmiot w ramach kontroli pozaplanowej interwencyjnej.

Według analizy wielokryterialnej prowadzonej w ISK instalacje MBP zaliczono do I, II i III kategorii zagrożenia. W każdym przypadku w ostatnim dniu kontroli sporządzano protokoły pokontrolne.

(akta kontroli str. 634-900, 930-936, 960-1123, 1153-1161)

1.2. Kontrolując instalacje MBP, WIOŚ sprawdzał przestrzeganie wymagań w zakresie ochrony środowiska przez prowadzącego instalacje wymagające uzyskania pozwolenia zintegrowanego oraz dane dostarczane w ramach Krajowego

²⁰ Dotyczy następujących składowisk w: (1) Witaszyczkach należące do Zakładu Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Jarocinie (kat. II), Olszowie należące do Zakładu Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o. (kat. III), Rabowicach należące do Swarzędzkiego Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. w Swarzędzu (kat. II), Dopiewie należące do Zakładu Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Dopiewie (kat. II), w Trzebani należące do Miejskiego Zakładu Oczyszczania Sp. z o.o. w Lesznie (kat. II), w Smogorzewie należące do Zakładu Usług Komunalnych Sp. z o.o. Sp. z o.o. w Piaskach (kat. II).

²¹ PRTR – Rejestr uwalniania i transferu zanieczyszczeń - są to katalogi lub rejestry niebezpiecznych uwolnień i transferów zanieczyszczeń z różnych źródeł z terenu zakładu, które zawierają informacje o uwalnianiu i transferach zanieczyszczeń do powietrza, wody i ziemi oraz o transporcie odpadów i utylizacji lub składowaniu na wysypiskach. Obowiązuje od 24 lutego 2006 r. na podstawie rozporządzenia (WE) nr 166/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 stycznia 2006 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń i rozporządzenia ministra środowiska z dnia 14 sierpnia 2009 r. w sprawie sprawozdania do tworzenia Krajowego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń – Dz.U. Nr 141, poz. 1154.

Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń²². Szczegółowo kontrolowano m.in.:

- poprawność prowadzenia ewidencji ilościowo-jakościowej wytwarzanych zbieranych, poddawanych odzyskowi i unieszkodliwianiu odpadów oraz wykonanie zbiorczego zestawienia danych o rodzajach i ilości odpadów,
- prowadzenie procesu przetwarzania odpadów zgodnie z ustaleniami decyzji,
- sposób gospodarowania odpadami oraz pracę instalacji i urządzeń służących do odzysku i unieszkodliwianych odpadów,
- sposób zagospodarowania odpadów komunalnych po procesie ich przetworzenia w części mechanicznej i części biologicznej instalacji MBP, poprawność prowadzenia ewidencji ilościowo-jakościowej wytwarzanych, zbieranych, poddawanych recyklingowi, odzyskowi i unieszkodliwianych odpadów,
- czy magazynowanie odpadów odbywało się w miejscach wyznaczonych, przygotowanych oraz odpowiednio oznakowanych oraz czy miejsca magazynowania były utwardzone i uszczelnione, a magazynowanie odpadów niebezpiecznych realizowane było w specjalnych kontenerach i pojemnikach wyposażonych w system zbierania ewentualnych zanieczyszczeń,
- czy czas magazynowania odpadów nie przekraczał terminów określonych w ustawie o odpadach,
- czy odpady były przekazywane do recyklingu, odzysku lub unieszkodliwiania pomiotom posiadającym uregulowany stan formalno-prawny w zakresie gospodarowania odpadami, uwzględniając hierarchię postępowania z odpadami.

W trakcie prowadzonych kontroli sprawdzano, czy odpady były przekazywane do uprawnionych podmiotów zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, czy w dokumentach ewidencji odpadów nie było różnic w masie przekazanych i przyjętych przez kolejnego posiadacza odpadów. W trakcie kontroli dokonywano także oględzin gromadzonych odpadów i nie stwierdzano okoliczności uzasadniających podejrzenie, że parametry odpadów mogą nie spełniać wymogów ochrony środowiska. W trakcie wykonywanych kontroli sprawdzano wykonywanie zarządzeń poprzedniej kontroli.

W przypadku stwierdzenia podczas kontroli nieprawidłowości i naruszeń unormowań dotyczących korzystania ze środowiska, Wojewódzki Inspektor wystawił dwa mandaty²³, czterokrotnie udzielał pouczeń²⁴, wydał pięć decyzji pokontrolnych²⁵, cztery zarządzenia pokontrolne²⁶ i skierował do MWW cztery wystąpienia pokontrolne²⁷. W wyniku prowadzonych kontroli MBP i składowisk wystawiane były mandaty m.in. za naruszenia warunków pozwolenia zintegrowanego w zakresie sposobu magazynowania opon wykorzystywanych w procesie R5 (do budowy skarp i obwałowań kwatery, niewłaściwą eksploatację mechanicznej części instalacji MBP), niezgodny z pozwoleniem MWW sposób gospodarowania odpadami o kodzie

---

²² Krajowy Rejestr Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń stanowi narzędzie umożliwiające społeczeństwu dostęp do informacji o środowisku, w zakresie uwolnień do powietrza, wody, gleby, transferów zanieczyszczeń zawartych w ściekach przeznaczonych do oczyszczania i odpadów, pochodzących z zakładów, w których prowadzona jest działalność określona w załączniku I do rozporządzenia (WE) Nr 166/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 stycznia 2006r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń i zmieniające dyrektywę Rady 91/689/EWG i 96/61/WE (Dz. Urz. UE L 33 z 4.2.2006, str.1).

²³ W 2018 r. – 2 mandaty, w pozostałych latach nie wystawiano dla MBP mandatów.

²⁴ W 2016 r. – 2 pouczenia i w 2018 r. – 2.

²⁵ W 2017 r. – 1 decyzję pokontrolną i odpowiednio w 2017 r. – 1, w 2018 r. – 3.

²⁶ W 2016 r. – 2 zarządzenia pokontrolne i odpowiednio w 2018 r. – 2.

²⁷ W 2016 r. – 2 wystąpienia pokontrolne i odpowiedni w 2018 r. – 2.

19 12 12, nieprzestrzeganie warunków pozwolenia na wytwarzanie odpadów, magazynowanie frakcji z doczyszczania selektywnie zebranych tworzyw sztucznych niezgodnie z posiadanym zezwoleniem zintegrowanym, naruszenie warunków decyzji MWW w zakresie ilości odpadów poddanych odzyskowi (przekroczenie dotyczyło odpadów o kodzie 17 01 07 i 17 05 04), (art. 351 ustawy Prawo ochrony środowiska), nieprawidłowe sporządzenie zbiorczego zestawienia danych o odpadach (art. 76 i 180a ustawy o odpadach), brak składania sprawozdań (art. 180 ustawy o odpadach), niewłaściwe funkcjonowanie urządzeń technicznych stanowiących wyposażenie składowiska, brak właściwego użytkowania brodzika dezynfekcyjnego (art. 189 ustawy o odpadach). W zarządzeniach pokontrolnych WIOŚ wnioskował o dopełnienie obowiązku prowadzenia gospodarki odpadami komunalnymi zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, prawidłowe wykorzystanie odpadów w procesie odzysku, prowadzenie ewidencji rodzajowo-ilościowej odpadów zgodnie z obowiązującymi przepisami (np. w przypadku ustalenia w sortowni niespójnych danych dotyczących masy przyjęcia i następnie poddanych przetworzeniu), właściwy nadzór nad rodzajem przyjmowanych do składowania odpadów (np. miejscowy brak warstw izolacyjnych, obecność opon), doprowadzenie do prawidłowego magazynowania odpadów (np. wyposażenie w zadaszenia, magazynowanie odpadów w miejscach na to przeznaczonych), prowadzenie właściwego monitoringu składowiska w fazie eksploatacji. W trakcie kontroli MBP i składowisk WIOŚ sprawdzał prowadzony przez zarządzających nimi monitoring wód podziemnych, którego wyniki przekazywane były cyklicznie do WIOŚ, gdzie były weryfikowane. Analiza badań przeprowadzanych w ramach monitoringu składowisk nie wykazywała pogorszenia jakości wód podziemnych w stosunku do lat wcześniejszych. Pomiarów te wykonywane były przez laboratoria akredytowane (w tym były wykonywane na zlecenie przez laboratorium WIOŚ w Poznaniu).

(akta kontroli str. 443-633, 634-900, 930-936, 1185-1186)

1.3. Wojewódzki Inspektor nie wydawał decyzji wstrzymujących lub zawieszających działalność w zakresie przetwarzania odpadów komunalnych, z uwagi na stopień zagrożenia dla środowiska, życia lub zdrowia ludzi,.

(akta kontroli str. 98-109)

Wojewódzki Inspektor przekazał MWW informację o ustaleniach z własnej kontroli instalacji MBP w Piotrowie Pierwszym (gm. Czempień) w 2018 r., po przeprowadzonej przez MWW kontroli w związku z prowadzonym postępowaniem w sprawie wydania decyzji o zamknięciu części kwater tych składowisk.

(akta kontroli str. 98-109, 409-452)

WIOŚ nie wydawał postanowień wymaganych dyspozycją art. 41a ustawy o odpadach w przedmiocie spełnienia wymagań określonych w przepisach ochrony środowiska²⁸, ponieważ nie otrzymywał od MWW wniosków o przeprowadzenie kontroli, z udziałem przedstawiciela właściwego organu kontroli obiektu budowlanego lub jego części, w których miało być prowadzone przetwarzanie odpadów. Kontrole uruchamianych instalacji MBP były prowadzone przez Inspekcję (planowe i na wniosek zainteresowanych podmiotów), ale bez udziału przedstawiciela właściwego organu kontroli określonego w przywołanym wyżej przepisie.

²⁸ Zgodnie z art. 41a ust. 1 i ust. 2 ustawy o odpadach, w brzmieniu obowiązującym do 4 września 2018 r., zezwolenia na przetwarzanie odpadów oraz pozwolenia na wytwarzanie odpadów uwzględniające przetwarzanie odpadów są wydawane po przeprowadzeniu przez wojewódzkiego inspektora, z udziałem przedstawiciela właściwego organu, kontroli obiektu budowlanego lub jego części, w których ma być prowadzone przetwarzanie odpadów, o której przeprowadzenie wnioskował marszałek województwa, jako właściwy organ do wydania ww. Po przeprowadzeniu kontroli na podstawie art. 41a ust. 3 ustawy o odpadach, WIOŚ niezwłocznie wydaje postanowienie w przedmiocie spełnienia wymagań określonych w przepisach ochrony środowiska.

(akta kontroli str. 110-132, 312-344, 737-760, 777-794, 795-816, 852-861, 930-936, 1187-1188)

1.4. W okresie objętym kontrolą w Wojewódzkim Inspektoracie odnotowano cztery pożary w instalacjach MBP, przetwarzających odpady i pięć pożarów składowisk odpadów.

W 2016 r.:

- po pożarze zmagazynowanych odpadów wielkogabarytowych²⁹ w Pile (na podstawie oględzin przeprowadzonych pięć dni po zdarzeniu) ustalono masę spalonych odpadów w podziale na ich klasyfikację określoną w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów³⁰, a - po zakończonych działaniach odpady „popaleniskowe” zostały usunięte do jednostki uprawnionej na składowisko w Kłodzie gm. Szydłowo;
- pożar³¹ miał miejsce w instalacji MBP w Piotrowie Pierwszym, gdzie doszło do samozapłonu zmagazynowanych odpadów wielkogabarytowych; straż pożarna nie stwierdziła zagrożenia dla środowiska, które wymagałoby interwencji ze strony Inspekcji Ochrony Środowiska; inspektorzy WIOŚ zweryfikowali skutki pożaru w trakcie oględzin instalacji pięć dni po zdarzeniu oraz po sprawdzeniu dokumentów związanych z pożarem.

W 2017 r.:

- pożar³² odpadów wielkogabarytowych częściowo rozdrobnionych na placu technologicznym w sąsiedztwie kwatery składowania składowiska – nie był to pożar składowiska w Ostrzeszowie; przeprowadzona kontrola instalacji składowiska nie wykazała jego zniszczenia; kwatera składowania odpadów nie posiadała izolacji syntetycznej i w związku z tym niemożliwe było uszkodzenie uszczelnienia składowiska. Wcześniej WIOŚ kontrolował składowisko w 2015 r.

W 2018 r.

- pożar³³ nielegalnego składowiska znajdującego się w Nowym Dworze, gm. Szamocin (wyrobisko) z powodu podpalenia odpadów złożonych, wzniecony przez nieznane osoby; WIOŚ zarządzeniem pokontrolnym zwrócił się do burmistrza gminy o dostosowanie prowadzenia gospodarki odpadami w gminie do obowiązujących przepisów prawa oraz skierował wnioski do sądu o ukaranie przedstawiciela gminy z tytułu stwierdzonych naruszeń;
- pożar³⁴ zamkniętego składowiska odpadów wielkogabarytowych w Łaszewie; Straż Pożarna nie poinformowała WIOŚ o pożarze; przyczyną było - samozapalenie, a kontrola instalacji składowiska nie wykazała jego zniszczenia;
- pożar³⁵ w punkcie przeładunku i segregacji odpadów komunalnych w Krotoszynie; spalone pozostałości po pożarze przemieszczono na utwardzony teren; pożar obejmował odpady budowlano-remontowe, wielkogabarytowe, odpady zielone, zużyte opony, opakowania szklane, opakowania tworzywa sztucznego, puszki aluminiowe, części elektroniczne, złom metalowy, fragmenty

²⁹ Pożar 16.09.2016 r. zmagazynowanych odpadów wielkogabarytowych na terenie firmy ALVATER Sp. z o.o. przy ul Łącznej w Pile.

³⁰ Dz. U z 2014 r. poz. 1923.

³¹ W dniu 25.05.2016 r. pożar miał miejsce w instalacji MBP w Piotrowie Pierwszym, prowadzonej przez Tonsmeier SELEKT Sp. z o.o., w m Piotrowo Pierwsze 26/27, 64-020 Czempień (obecnie PREZERO RECYKLING Sp. z o.o.).

³² W dniu 19.05.2017r. wystąpił pożar częściowo rozrobionych odpadów wielkogabarytowych na placu technologicznym w sąsiedztwie kwatery składowania składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Ostrzeszowie przy ul. Ceglarskiej 1A.

³³ W dniu 13.11.2018r. pożar nielegalnego składowiska odpadów znajdującego się w obrębie działki nr 238 w m. Nowy Dwór, gm. Szamocin (wyrobisko).

³⁴ W dniu 22 kwietnia 2018 r. pożar składowiska odpadów w Łaszewie.

³⁵ Dnia 15 czerwca 2018 r. pożar na terenie punktu przeładunku i segregacji odpadów komunalnych w Krotoszynie przy ul. Ceglarskiej 45.

zderzaków samochodowych z tworzywa sztucznego, buty, pojemniki ciśnieniowe; WIOŚ aktualnie prowadził działania kontrolne; ustalono m.in. że pożar dotyczył wydzielonego miejsca magazynowania odpadów tj. boksu betonowego (pod taśmociągiem) oraz częściowo sąsiadującego boksu betonowego; nie można było wykluczyć celowego podłożenia ognia. Wcześniej kontrolę na tym obiekcie prowadził WIOŚ w grudniu 2017 r.

- pożar³⁶ w instalacji MBP w Piotrowie Pierwszym dotyczył wydzielonego przy sortowni miejsca magazynowania wysegregowanych ze strumienia odpadów komunalnych odpadów wielkogabarytowych (meble, stolarka budowlana itp.); Straż Pożarna w Kościanie nie oczekiwała wsparcia ze strony WIOŚ;

2019r.

- pożar³⁷ spowodowany samoczynnie na terenie instalacji MBP Nowe Toniszewo odpadów o kodzie 12 12 12 w haldzie na terenie placu kompostowego; nie odnotowano bezpośredniego wpływu na zdrowie mieszkańców; za brak powiadomienia WIOŚ o zagrożeniu pożarowym na obiekcie (pomimo takiego obowiązku zawartego w pozwoleniu zintegrowanym) - przedstawiciela jednostki ukarano mandatem karnym w wysokości 300 zł. Wcześniej WIOŚ kontrolował zakład w 2016 r.
- pożar³⁸ na terenie MBP w Ostrowie Wielkopolskim w miejscu zbierania odpadów wielkogabarytowych i zużytych opon dzień po dużej zbiórce tych odpadów z terenu sąsiadujących gmin; zapaleniu uległy odpady wielkogabarytowe (wg danych zakładu było 480,74 Mg tych odpadów) i w małej ilości opony (20 03 07 - Odpady wielkogabarytowe, 16 01 03 – zużyte opony); za najbardziej prawdopodobną przyczynę powstania pożaru uznano samozapalenie; nie był to pożar składowiska. Wcześniej WIOŚ kontrolował zakład w 2016 r. i 2018 r. i stwierdził m.in. magazynowanie odpadów z naruszeniem warunków zezwolenia na ich zbieranie co do miejsca magazynowania.

(akta kontroli str. wyjaśnienie, 98-109, 312-344, 409-452, 713-736, 777-794, 817-842, 901-929, 1183-1184)

1.5. Zgodnie z art. 25 ust. 6a ustawy o odpadach, który obowiązuje od 22 lutego 2019 r. posiadacz odpadów obowiązany jest do uzyskania zezwolenia na zbieranie odpadów lub na przetwarzanie odpadów, pozwolenia na wytwarzanie odpadów uwzględniającego zbieranie lub przetwarzanie odpadów lub pozwolenia zintegrowanego uwzględniającego zbieranie lub przetwarzanie odpadów. Prowadzący magazynowanie odpadów lub zarządzający składowiskiem na podstawie art. 12 ustawy o zmianie ustawy o odpadach³⁹ był zobowiązany utworzyć do 5 marca 2019 r. wizyjny system kontroli miejsca magazynowania lub składowania odpadów. Kontrola podmiotów w zakresie wizyjnego systemu kontroli miejsc magazynowania lub składowania odpadów polegała na sprawdzeniu w trakcie kontroli WIOŚ czy kontrolowany podmiot prowadzi wizyjny system kontroli. Po 9 marca 2019 r. w trakcie dziewięciu prowadzonych przez WIOŚ kontroli składowisk i MBP stwierdzono, że monitoring wizyjny obejmuje miejsca magazynowania i przetwarzania odpadów na sześciu obiektach. W pozostałych trzech obiektach (składowiskach) stwierdzono brak wizyjnego systemu kontroli miejsc składowania

³⁶ Pożar dnia 7 kwietnia 2018 r. w instalacji MBP w Piotrowie Pierwszym, prowadzonej przez Tonsmeier SELEKT Sp. z o.o., w m Piotrowo Pierwsze 26/27, 64-020 Czempin.

³⁷ Pożar w dniu 8 lutego 2019 r. na Międzygminnym Składowisku Odpadów Komunalnych Sp. z o.o. - Zakład Zagospodarowania Odpadów Nowe-Toniszewo-Kopaszyn, Toniszewo 31, 62-104 Pawłowo Żońskie.

³⁸ Pożar w dniu 2 czerwca 2019 r. na terenie miejsca zbierania odpadów komunalnych na terenie MBP w Ostrowie Wielkopolskim)

³⁹ Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 1592).

odpadów, co było przyczyną skierowania przez Wojewódzkiego Inspektora do MWW wniosków o wykorzystanie uprawnień wynikających z art. 148 ustawy o odpadach.

(akta kontroli str. 99-108, 301-311, 394-406, 562-570, 610-615, 761-776, 837-842, 901-929, 941-951)

1.6. Wojewódzki Inspektor stosował administracyjne kary pieniężne w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów przez prowadzących instalacje przetwarzania odpadów komunalnych. W poszczególnych latach objętych kontrolą Wojewódzki Inspektor wydał:

- w 2016 r. dwie decyzje⁴⁰ prowadzącemu instalację MBP wymierzającą administracyjne kary pieniężne za gospodarowanie odpadami niezgodnie z posiadaniem zezwoleniem na przetwarzanie (odzysk) odpadów w kwocie 2.500 zł oraz za przetwarzanie odpadów bez zezwolenia w kwocie 7.500 zł,
- w 2017 r. jedną decyzję⁴¹ wymierzającą administracyjną karę pieniężną zarządzającemu składowiskiem za prowadzenie działalności zbierania odpadów na terenie składowiska bez wymaganego zezwolenia w kwocie (art. 104 ust. 1 pkt. 4 ustawy o odpadach) 10.000 zł,
- w 2018 r. dwie decyzje⁴² prowadzącemu instalację MBP wymierzającą administracyjną karę pieniężną za przetwarzanie odpadów niezgodnie z posiadaniem zezwoleniem, o którym mowa w art. 41 ustawy o odpadach w kwocie 7.000 zł, oraz dobową karę biegnącą za naruszenie sposobu magazynowania odpadów, warunków decyzji MWW⁴³ w wysokości 33.785,75 zł za dobę, określającą miejsce i sposób magazynowania odpadów wielkogabarytowych o kodzie 20 03 07 w ilości 2.797,76 Mg (kara jest naliczana na dzień 12 grudnia 2017 r.) - od tej decyzji prowadzący instalacji odwołał się do GIOŚ,
- w 2019 r. (do 30 czerwca) jedną decyzję⁴⁴ wymierzającą dobową karę biegnącą prowadzącemu instalację MBP za magazynowanie z naruszeniem, co do rodzaju i sposobu magazynowania odpadów, warunków decyzji MWW⁴⁵ określającą miejsce i sposób magazynowania odpadów, odpadów o kodach: „zużyte opony” o kodzie⁴⁶ 16 01 03 w ilości 63,11 Mg, „odpady ulegające biodegradacji” o kodzie 20 02 01 w ilości 173,40 Mg, „inne odpady (w tym zmieszane substancje i przedmioty) z mechanicznej obróbki odpadów” o kodzie 19 12 12 w ilości 224,50 Mg, „odpady palne (paliwo alternatywne)” o kodzie 19 12 10 w ilości 275,71 Mg, „opakowania z tworzyw sztucznych” o kodzie 15 01 02 w ilości 11,47 Mg oraz „odpady wielkogabarytowe” o kodzie 20 03 07 w ilości 3 251,17 Mg w wysokości 49 959,53 zł za dobę (kara jest naliczana od dnia 6 czerwca 2018 r. - od tej decyzji prowadzący instalację odwołał się do GIOŚ.

(akta kontroli str. 98-109, 312-344, 600-609, 665-736, 852-900)

Kary pieniężne w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów były uiszczane w terminach określonych w ustawie o odpadach.

(akta kontroli str. 1169-1180)

⁴⁰ Decyzje: (1) z dnia 18.11.2016 r. znak PDI.7062.23.2016.MD oraz (2) z dnia 16.11.2016r. znak PDI.7062.95.2016.MD.

⁴¹ Decyzja z dnia 28.11.2017 r. znak WI.7062.185.4.2017.ech.

⁴² Decyzje: (1) z dnia 13.11.2018 r. znak PDI.7062.46.2018.MD oraz (2) z 16 lutego 2018 r. znak KDI.7061.1.2018.sq.

⁴³ Znak DSR-II-7222.52.2013 z 4 września 2014 r.

⁴⁴ Decyzja znak KDI.7061.5.2018.sq z 11 stycznia 2019 r.

⁴⁵ Znak DSR-II-7222.52.2013 z 4 września 2014 r.

⁴⁶ Zgodnie z katalogiem odpadów określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów.

Wojewódzki Inspektor wydał w dniu 20 czerwca 2016r. decyzję⁴⁷ ustalającą zarządzającemu składowiskiem odpadów dobową karę biegnącą za naruszenie warunków decyzji MWW⁴⁸ zatwierdzającej „Instrukcję prowadzenia kwatery nr I składowiska poprzez składowanie odpadu o kodzie 19 12 12 w kwocie 14 111,11 zł za naruszenie stwierdzone przed 1 stycznia 2016 r. Naliczona kara administracyjna za czas trwania naruszenia warunków decyzji wyniosła za okres od 12.11.2015 r. do 31.12.2015 r. – 705.555 zł, a za okres od 1.01.2016 r. do 31.12.2016r - 5 164 666 zł. W związku z terminową realizacją przedsięwzięcia zapewniającego usunięcie przyczyn naliczenia tej kary, Wojewódzki Inspektor wydał decyzje⁴⁹ umarzające ww. kary pieniężne.

(akta kontroli str. 98-109, 217-249, 251-258, 267-300)

W związku ze stwierdzeniem w działalności kontrolnej przypadków znacznych możliwości przerobowych niektórych frakcji odpadów Wojewódzki Inspektor informował pisemnie MWW i GIOŚ⁵⁰, że prowadzący instalacje bezskutecznie wnioskuje o zwiększenie ilości dopuszczonych do przetwarzania odpadów, wskazując że limity zostają już przekroczone na przełomie III i IV kwartału. Podczas kontroli WIOŚ potwierdzona została zdolność tych instalacji do przerobu większych ilości odpadów. W omawianym piśmie do GIOŚ stwierdzono, że problemem są zapisy Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami. Sytuacja ta powoduje, że „w ostatnim czasie WIOŚ otrzymuje coraz więcej informacji, które potwierdzają się w trakcie prowadzonych kontroli o kierowaniu różnego rodzaju odpadów (w tym również komunalnych oraz odpadów z procesu mechanicznego przetwarzania odpadów) w miejsca na ten cel nieprzeznaczone (np. wyrobiska). Proceder ten odbywa się jednak w ramach nielegalnego gospodarowania odpadami, w związku z czym nie można określić prawdziwej skali problemu.”

(akta kontroli str. 665, 1215)

W przypadku stwierdzenia w wyniku kontroli MBP i składowisk naruszeń przepisów ustawy o odpadach oraz decyzji środowiskowych, WIOŚ każdorazowo powiadamiał MWW. Stwierdzone podczas kontroli w MBP nieprawidłowości dotyczyły m.in. naruszenia pozwolenia zintegrowanego w zakresie warunków w nim zawartych na odzysk (np. metodą R3, R5, R12) co do ilości przetworzonych odpadów komunalnych (np. o kodzie 17 01 07 i 17 05 04, 16 01 03, 20 02 01, 20 03 01), nieutrzymywania i nieprowadzenia urządzeń technicznych we właściwym stanie, eksploatacji mechanicznej części instalacji MBP z naruszeniem warunków pozwolenia zintegrowanego, magazynowania odpadów z naruszeniem warunków zezwolenia na zbieranie odpadów co do miejsca ich magazynowania, niewłaściwego nadzoru nad rodzajem przyjmowanych do składowania odpadów, niezachowania wymagań sanitarnych zgodnie z instrukcją składowiska, nie prowadzenia ewidencji rodzajowo-ilościowej odpadów zgodnie z obowiązującymi przepisami. Ponadto stwierdzano nieprawidłowości polegające: na nieprzestrzeganiu przez kontrolowany podmiot warunków decyzji MWW, eksploatacji składowiska (niezadawalającej jakości wody w piezometrach w prowadzonym przez zakład monitoringu składowiska), braku wizyjnego systemu kontroli miejsca składowania odpadów, nieuzupełnieniu izolacją syntetyczną składowiska w sposób uwzględniający skład chemiczny odpadów, warunków geotechnicznych składowania itp.

⁴⁷ Decyzja z dnia 20.06.2016r. znak PDI.7061.4.2016.MM.

⁴⁸ Decyzja MWW z dnia 23.03.2015 r. znak DSR.II-.2.7241.10.2015.

⁴⁹ Decyzje: z dnia 15.04.2019 r. umarzająca administracyjną karę pieniężną w kwocie: 705 555 zł oraz z dnia 15.11.2018 r. znak PDI.7061.15.2018.MM.

⁵⁰ Pismo WI.7023.302.1.2019.ech z dnia 29 kwietnia 2019 r. oraz pismo WI.7023.171.2.2018.hk z dnia 25 maja 2018 r.

Wojewódzki Inspektor powiadamiał MWW o wynikach kontroli zleconych przez MWW. W okresie objętym kontrolą Wojewódzki Inspektor skierował do MWW 35 powiadomień, w tym w 2016 r. – dziewięć powiadomień, w 2017 r. – osiem, w 2018 r. – siedem i w pierwszej połowie 2019 r. – cztery.

(akta kontroli str. 110-229, 345-406, 409-561, 571-587, 634-936, 941-951, 1165-1168)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W trakcie kontroli MBP i składowisk, WIOŚ nie pobierał do badania próbek odpadów pod kątem dopuszczenia ich do składowania na składowisku danego typu: badania powinny dotyczyć np. kaloryczności odpadów i monitoringu wód podziemnych. W § 3 ust. 3 oraz § 4 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 16 lipca 2015 r. w sprawie dopuszczania odpadów do składowania na składowiskach⁵¹, z dniem 1 stycznia 2016 r. określono nowe obowiązki w zakresie badań oraz kryteria dopuszczania odpadów do składowania na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne, w tym dopuszczalne graniczne wartości ogólnego węgla organicznego (w tych odpadach). Zastępca Inspektora Wojewódzkiego wyjaśniła, że „próbki pobierane są w przypadkach, gdy istnieją uzasadnione podejrzenia o niedotrzymywaniu parametrów odpadów kierowanych do składowania. W trakcie kontroli nie było takich podejrzeń, a z uwagi na to, że laboratorium WIOŚ nie posiadało akredytacji (obecnie laboratorium GIOŚ) w tym zakresie, wymagane byłoby ponoszenie dodatkowych kosztów, które – wobec braku stwierdzenia nieprawidłowości – byłyby nieuzasadnione.” Zdaniem NIK, w związku z wejściem w życie nowych przepisów dotyczących dopuszczenia do składowania odpadów na składowiskach, WIOŚ w trakcie wykonywanych kontroli wybranych losowo (według własnego osądu) składowisk powinien pobrać próby w celu poddania ich badaniu w akredytowanym laboratorium.

(akta kontroli str. 634-900, 930-936, 1185-1186)

OCENA CZĄSTKOWA

Wojewódzki Inspektor, na każdy rok objęty kontrolą, opracował harmonogram kontroli podmiotów przetwarzających odpady komunalne oraz składowisk, zgodnie z zasadami ich opracowania i wytycznymi GIOŚ. Mimo znaczącego obciążenia inspektorów wykonywaniem zadań kontrolnych, WIOŚ wykonywał również kontrole pozaplanowe tych instalacji. Przeprowadzono o 27% więcej kontroli niż zaplanowano z powodu zgłaszanych skarg lub na wnioski zakładu. Wykonano łącznie 15 kontroli MBP.

W trakcie kontroli MBP i składowisk WIOŚ nie pobierał próbek odpadów do badania np. ich kaloryczności, mimo że podstawowym wymogiem dla składowanych odpadów jest spełnienie przez nie kryteriów określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki w sprawie dopuszczenia odpadów do składowania na składowiskach. WIOŚ nie wydawał postanowień wymaganych dyspozycją art. 41a ustawy o odpadach, w przedmiocie spełnienia wymagań określonych w przepisach ochrony środowiska, ponieważ nie otrzymywał wniosków od MWW o przeprowadzenie kontroli. Postępowanie WIOŚ w przypadku odnotowanych w okresie objętym kontrolą pożarów w instalacjach przetwarzających odpady po procesie w instalacji MBP było prawidłowe. Ponadto, prawidłowo prowadzono kontrolę podmiotów w zakresie wizyjnego systemu kontroli miejsc magazynowania lub składowania odpadów, a w przypadkach kiedy stwierdzono brak tego systemu, Wojewódzki Inspektor kierował do MWW wystąpienie informujące o jego braku.

⁵¹ W załączniku nr 4 do rozporządzenia sprawie dopuszczenia odpadów do składowania na składowiskach określono kryteria dopuszczania odpadów m.in. o kodzie 19 12 12 (Inne odpady z mechanicznej obróbki odpadów) oraz z grupy 20 (odpady komunalne) do składowania na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne (węgiel organiczny do 5% suchej masy, strata po prażeniu do 8% suchej masy, ciepło spalania 6 MJ/kg suchej masy).

2. Wykonywanie kontroli podmiotów zarządzających składowiskami odpadów.

Opis stanu faktycznego

2.1. W okresie objętym kontrolą na terenie województwa wielkopolskiego liczba składowisk ulegała zmniejszeniu. Na początku 2016 r. było ich 35, na koniec 2016 r. - 33, 2017 r. - 30, 2018 r. - 26 i na koniec I półrocza 2019 r. - 24 składowiska.

W okresie objętym kontrolą WIOŚ zaplanował przeprowadzenie 24 kontroli podmiotów prowadzących składowiska. W omawianym okresie wykonano 47 kontroli składowisk (44 podmioty), w tym 23 kontrole pozaplanowe (co stanowiło 96% kontroli planowych). W poszczególnych latach skontrolowano:

- w 2016 r. - 13 składowisk w 11 podmiotach⁵², w tym: 7 kontroli planowych i 6 pozaplanowych (3 kontrole na wniosek MWW, 1 na wniosek Urzędu Gminy, 2 interwencyjne),
- w 2017 r. - 15 składowisk w 13 podmiotach⁵³, w tym 8 kontroli planowych w i 7 pozaplanowych (4 kontrole przeprowadzono na wniosek MWW, 2 na wniosek kontrolowanego podmiotu, 1 interwencyjną),
- w 2018 r. - 12 składowisk w 11 podmiotach⁵⁴, w tym 5 kontroli planowych i 7 kontroli nieplanowych (3 kontrole przeprowadzono na wniosek MWW, 4 interwencyjne),
- w I półroczu 2019 r. - 7 składowisk w 7 podmiotach, w tym 4 kontrole planowe (na cały 2019 r. zaplanowano wykonanie kontroli 12 składowisk) i 3 kontrole nieplanowe (2 kontrole przeprowadzono na wniosek MWW i 1 interwencyjną).

Z powodu dużej ilości kontroli pozaplanowych wykonywanych na wniosek MWW i skarg zgłaszanych na ich uciążliwość, wykonanie dwóch kontroli⁵⁵ planowych składowisk zostało przesunięte na następny rok.

W latach 2016-2018 (I półrocze) w ramach kontroli automonitoringowych (dokumentacji) wykonano 39 kontroli zakładów zarządzających składowiskami nie wykonując kontroli na miejscu, tj. w 2016 r. - 15 składowisk, w 2017 r. - 11 składowisk, w 2018 r. - 12 składowisk, a w I połowie 2019 r. - 1 składowisko.

Według analizy wielokryterialnej prowadzonej w ISK, składowiska zaliczono do I, II, III i IV kategorii zagrożenia. W każdym przypadku, w ostatnim dniu kontroli sporządzano protokoły pokontrolne.

W trakcie kontroli sprawdzano m.in.: realizację obowiązków wynikających z przepisów oraz decyzji administracyjnych przez prowadzących składowiska odpadów, w tym przestrzeganie zakazu kierowania odpadów biodegradowalnych⁵⁶ oraz przepisów rozporządzenia w sprawie dopuszczenia odpadów do składowania na składowiskach i spełniania przez nie określonych kryteriów, przestrzegania przepisów ustawy o odpadach, przestrzegania wymagań ochrony środowiska przez prowadzących instalację wymagające uzyskania pozwolenia zintegrowanego, właściwego funkcjonowania urządzeń technicznych stanowiących wyposażenie składowiska, wnoszenie opłat za korzystanie ze środowiska, realizację zarządzeń pokontrolnych WIOŚ.

W dokumentach ewidencji odpadów nie stwierdzano różnic w masie przekazanych i przyjętych przez kolejnego posiadacza odpadów. WIOŚ prowadził także kontrole

⁵² W 2016 r. dla jednego składowiska wykonano 3 kontrole interwencyjne.

⁵³ W 2017 r. dla dwóch składowisk wykonano kontrole na wniosek MWW i dodatkowo kontrole interwencyjne.

⁵⁴ W 2018 r. dla jednego składowiska wykonano kontrolę na wniosek MWW i dodatkowo kontrolę interwencyjną.

⁵⁵ Dotyczy przesunięcia kontroli składowiska w miejscowości Matuszewo, gm. Śrem z 2017 r. na 2018 r. oraz w miejscowości Nowe Skalmierzyce w Powiecie Ostrów Wielkopolski z 2018 r. na 2019 r.

⁵⁶ Zgodnie z art. 105 ust. 1 ustawy o odpadach, odpady przed umieszczeniem na składowisku poddaje się procesowi przekształcenia fizycznego, chemicznego lub biologicznego, włącznie z segregacją.

na wniosek MWW w związku z wydaniem decyzji wyrażającej zgodę na zamknięcie i rekultywacji składowiska lub jego części (sektorów lub kwater).

W przypadku stwierdzenia podczas kontroli nieprawidłowości i naruszeń unormowań dotyczących korzystania ze środowiska, Wojewódzki Inspektor wystawił 10 mandatów⁵⁷, 10-krotnie udzielał pouczeń⁵⁸, wydał osiem decyzji pokontrolnych⁵⁹, 18 zarządzeń pokontrolnych⁶⁰ i skierował do MWW 26 wystąpień pokontrolnych⁶¹.

(110-249, 251-625, 901-929, 937-959, 960-1152, 1153-1168, 1181-1182, 1208-1214)

Z dokonanej przez Wojewódzki Inspektorat weryfikacji składowisk wg stanu na dzień 31 marca 2016 r. wynika, że od 2014 r. na terenie województwa wielkopolskiego nie funkcjonują czynne składowiska, tj. przyjmujące do składowania odpady, niespełniające wymagań prawnych w zakresie przepisów ochrony środowiska.

(akta kontroli str. 1181-1182)

2.2. MWW występował o przeprowadzenie kontroli składowisk na terenie województwa wielkopolskiego w poszczególnych latach:

- w 2016 r. dla trzech składowisk⁶² w związku z wydaniem decyzji na ich zamknięcie lub zamknięcie części kwater tych składowisk, kontrole przeprowadzono wspólnie z przedstawicielem MWW,
- w 2017 r. dla czterech składowisk w związku z wydaniem decyzji na ich zamknięcie lub zamknięcie części kwater tych składowisk (dla trzech)⁶³ i prowadzonym przez MWW postępowaniem wyjaśniającym w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska z tytułu składowania odpadów (jedno składowisko⁶⁴), trzy kontrole dotyczące zamknięcia lub zamknięcia części kwater tych składowisk przeprowadzono wspólnie z przedstawicielem MWW,
- w 2018 r. dla trzech składowisk⁶⁵ w związku z wydaniem decyzji na ich zamknięcie lub zamknięcie części kwater tych składowisk, kontrole przeprowadzono wspólnie z przedstawicielem MWW,
- w 2019 r. dla dwóch składowisk⁶⁶ w związku z wydaniem decyzji na ich zamknięcie lub zamknięcie części kwater tych składowisk, kontrole przeprowadzono wspólnie z przedstawicielem MWW.

Kontrole na wniosek MWW były wykonywane przez WIOŚ w terminie do 2 miesięcy od przekazania wniosku, a informacja o jej wynikach była niezwłocznie przekazywana wnioskodawcy.

(akta kontroli str. 98-229, 267-277, 303-311, 345-406, 437-452, 594-599, 937-940)

2.3. W okresie objętym kontrolą nie stwierdzono przypadków wstrzymania przez wojewódzkiego inspektora w drodze decyzji użytkowania składowiska w wyniku stwierdzonych zmian obserwowanych parametrów, wskazujących na możliwość zagrożenia lub powstania zagrożenia dla środowiska, życia lub zdrowia ludzi.

⁵⁷ W 2016 r. – 1 mandat i odpowiednio w 2017 r. – 2, w 2018 r. – 5, w 2019 r. – 2.

⁵⁸ W 2016 r. – 4 pouczenia i odpowiednio w 2017 r. – 1, w 2018 r. – 5.

⁵⁹ W 2017 r. – 1 decyzję pokontrolną i odpowiednio w 2017 r. – 3, w 2018 r. – 4.

⁶⁰ W 2016 r. – 8 zarządzeń pokontrolnych i odpowiednio w 2017 r. – 3, w 2018 r. – 6, w 2019 r. – 1.

⁶¹ W 2016 r. – 8 wystąpień pokontrolnych i odpowiednio w 2017 r. – 7, w 2018 r. – 7, w 2019 r. – 4.

⁶² Wnioski MWW dotyczyły wykonania kontroli składowisk w miejscowościach Mnichy (gmina Międzychód), Bardo (gmina Września) i Sławienko (gmina Oborniki).

⁶³ Wnioski MWW dotyczyły wykonania kontroli składowisk w miejscowościach Mnichy (gmina Międzychód), Suchy Las (gmina Poznań) i Miaty (gmina Trzemeszno).

⁶⁴ Wniosek MWW dotyczył wykonania kontroli składowiska w miejscowościach Brzostków (gmina Żerków).

⁶⁵ Wnioski MWW dotyczyły wykonania kontroli składowisk w miejscowościach Studzieniec (gmina Rogoźno), Międzybłocie (gmina Złotów), Matuaszewo (gmina Śrem).

⁶⁶ Wnioski MWW dotyczyły wykonania kontroli składowisk w miejscowościach Sierakówek, gm. Polajewo) i Goździn (gmina Rakoniewice).

(akta kontroli str. 98-109)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Wojewódzki Inspektor prowadził kontrole zgodnie z ustalonym harmonogramem kontroli wszystkich składowisk w województwie. W omawianym okresie wykonano 47 kontroli składowisk (44 podmioty), w tym 23 kontrole pozaplanowe (co stanowiło 96% kontroli planowych). W tym okresie wykonano 12 kontroli na wniosek MWW wspólnie z przedstawicielami MWW. Kontrole te najczęściej były prowadzone w związku z wydaniem decyzji na ich zamknięcie lub zamknięcie części kwater, a informacja o ich wykonaniu była niezwłocznie przekazywana wnioskodawcy.

IV. Wniosek

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnioskuje o uwzględnienie w planach kontroli wybranych (wg osądu WIOŚ) składowisk pobrania prób składowanych odpadów celem poddania ich badaniu w akredytowanym laboratorium pod kątem spełniania wymogów rozporządzenia w sprawie dopuszczenia odpadów do składowania na składowiskach.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia 9 sierpnia 2019 r.

Kontroler:

Krzysztof Płoszewski
Główny specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Poznaniu

Dyrektor

z up. Grzegorz Malesiński
p.o. Wicedyrektor

.....
podpis

.....
podpis